

18.76x35.95	1	5	עמוד	נגט	13/12/2010	25304217-4
עמותת טבקה טבקה משפט וצדק לעולי אתיופיה - 28440						

פרקים מהעבר הקרוב

יהודים. ועוד איך יהודים

בשנות השמונים דרשה הרבנות הראשית גיור לחומרה מעולי אתיופיה <<< רבים בקהילה נפגעו >>> הפגנה אחת ארוכה, וכמה אנשים שנורתמו לעזור, שינו את המצב ללא הכר

מאת בתיה מקובר
| ידיעות נגט

“אין לי ספק, שיהודי אתיופיה הם יהודים שורשיים, ביישנים, רחמיניים וגומלי חסדים. הם שמרו כל השנים על עיקרי מצוות, כמו השבת, ימים טובים, כשרות המאכלים, טהרת המשפחה. מנהגייהם קרובים למנהגי יהודי המזרח, כך אומר הרב דוד שלוש, המכהן כרבה הספרדי הראשי של נתניה. בגיליונות האחרונים אנו משתדלים לכתוב על אירועים שאירעו, הקשורים ליהדות אתיופיה בארץ ומחוצה לה. והפעם, על מאבק הקהילה נגד הרבנות הראשית.”

קורניאלדי: והכל בהתנדבות

ב־1985 נערבה הפגנה גדולה של בני הקהילה בירושלים מול היכל שלמה, נגד גיור לחומרה, שעליו החליטה הרבנות הראשית.

ראיינו שני אנשים יקרים, שעזרו לבני הקהילה להתגבר על החלטת הרבנות. הראשון הוא עורך דין מיכאל קורניאלדי, הגר בירושלים, ואשר פעל רבות למען יהודי אתיופיה. איך הגעת לעבוד עם יהודי אתיופיה? “יוצאי אתיופיה הראשונים שהגיעו לארץ גייסו אותי כעורך דין לעזור להם בהתנדבות למנוע גירוש יהודים שהגיעו לישראל בשנות השבעים. עברתי עם הרב הדנה, רחמים אלעזר ומשה רחמים ויחד הקמנו את הוועד הבינלאומי למען יהודי אתיופיה. היו איתנו גם ברוך טגנייה, דוד הורוביץ, בעלה של נעמי שמה, שפרה הורן, יצחק גריני פלה, הבעלים של הוצאת גפן, משה בר יהודא, ועוד. עברנו בשיתוף פעולה עם הוועד למען יהודי אתיופיה שפעל בקנדה ובארצות הברית.”

על מה היתה ההפגנה?

“כשהחלה העלייה הגדולה בשנות השמונים, יהודה דומיניץ, שהיה מנכ"ל המחלקה לעלייה ולקליטה בסוכנות היהודית, רצה להעביר את יהודי אתיופיה גיור לחומרה, בצורה המונית, כמו שמעבירים בדיקות רפואיות. בני הקהילה שהגיעו מאיזור גונדר התנגדו נחרצות לגיור. ב־1985 ערכנו הפגנה גדולה נגד גיור לחומרה, שעליו החליטה הרבנות הראשית. המפגינים התכנסו מול היכל שלמה, אלפי בני קהילה הגיעו וכמעט כל הקייסים. ההפגנה

“שמח על יציאת בני אתיופיה. הרב דוד שלוש”

נמשכה הרבה זמן, 45 יום. היו בעיות היגינה ואוכל. ישבתי עם מועצת הקייסים בלוויית מתרגמים וחשבנו מה ניתן לעשות. הצעתי להגיש עתירה לבג"ץ כדי לעצור את התהליך כים. קיים איליין הסכים להיות העותר הראשי. הגשתי בשמו את העתירה לבית המשפט העליון.

“השופט מנחם אלון, יחד עם מאיר שמגר, הוציאו החלטת ביניים נגד הרבנות. כשהרבות הראשית שמעה על ההחלטה, קרא לי הרב מרדכי אליהו והציע לפעול כמתווך בין הרבנות לבין יהודי אתיופיה.”

“הרב האשכנזי הראשי, הרב אברהם כהנא שפירא, היה בעד גיור לחומרה. לא עשיתי דבר בלי להיוועץ עם מנהיגי הקהילה ועם הקייסים וכן עם הרב דוד שלוש, הרב הראשי של נתניה, שכתב על יהודי אתיופיה עוד לפני העלייה של שנות השמונים, ותמך בנו.”

“הרב שלוש היה מכובד ומקובל מאוד ביהדות האורתודוקסית. לאחר דיונים הגענו לפשרה על גיור מקל, שפירושו טבילה במים וקבלה של ההלכה הרבנית. כמו כן, הוחלט שהרב שלוש יטפל ביהדות אתיופיה.”

“באותה תקופה נחתמו הסכמים בין הממשלה למנהיגי הקהילה על הקמת בית תפוצות ליהדות אתיופיה, וכך הוקם בית בהלצ'ין. הפיתרון הזה סיים את השביתה. עם זאת, לא בנינו טלנו את העתירה לבג"ץ, כי העניין הרתי לא

היה ממוסד, וחסר היה מסמך על כך. “אחרי ההפגנה, בית המשפט העליון הוציא פסק דין, שבו מונה הרב שלוש כרשם נישואין ארצי של יהודי אתיופיה. באופן מפתיע, הרבנות קיבלה זאת. רק מנהיגות חב"ד סירבה והיתה נוקשה יותר.

“הרב שלוש הוציא את העוקץ מהעינין בכך שחיתן הרבה זוגות, כשהוא נעזר בקייסים של הקהילה. לבסוף, העיביר את השרביט לרב הדנה. במקביל, ארגון 'טבקה' טיפל בנושא של מסורבי חיתון, מסכם קורניאלדי.”

הרב שלוש: שורשיים, ביישנים

הגענו לביתו של הרב דוד שלוש בנתניה, המכהן כרבה הראשי הספרדי של נתניה מ־1953, והוא גם חבר במועצת הרבנות הראשית בישראל.

הרב שלוש נולד ב־1920, למרות גילו המכובד הוא מלא רעננות, עינו שופעות אור, וחיוך קורן עולה על פניו כאשר הוא מדבר על יהודי אתיופיה. הוא ואישתו קיבלנו את פנינו בחום לב, ומייד הרב הוציא את ספרו “נרחי ישראל ייכנס” על יהודי חבש, שבו הוא מביא מקורות רבים ודברי רבנים מפורסמים, המוכיחים את יהדותם של ביתא ישראל.

הרב שלוש נלחם נגד הגיור לחומרה שדרשו רבנים עם תחילת העלייה לישראל בראשית שנות השמונים.

והוא מספר: “אני הראשון שנאבקתי על יהדותם של יהודי אתיופיה, עוד ב־1959. הוצאתי פסק הלכה שניתא ישראל, הפלשים, הם יהודים לכל דבר. וזאת על סמך שחקרתי וקראתי בהרבה מקורות, ובעיקר הסתמכתי על כתבי הרב דוד בן זימרא, שחי לפני 500 שנה, והיה הרב הראשי של יהודי מצרים.”

“הוא כתב כי אין ספק שהם צאצאי שבט דן, שהגיעו למצרים ובתפושם אחר מקום מוגן נדרו לאתיופיה. הסתמכתי גם על אגרות ועדויות של יהודים, ולא יהודים, שציינו את קיומה של ממלכה יהודית כתבש לפני מאות שנים.”

“אין לי ספק, שיהודי אתיופיה הם יהודים שורשיים, ביישנים, רחמיניים וגומלי חסדים. המייחסים קדושה מיוחדת לספר 'אוריתא', השריר היחיד שנשארו להם מכתבי הקודש. הם שמרו כל השנים על עיקרי מצוות, כמו השבת, ימים טובים, כשרות המאכלים, טהרת המשפחה. מנהגייהם קרובים למנהגי יהודי המזרח. “יצאתי נגד דרישת הרבנים האשכנזים לגיור לחומרה של יהודי אתיופיה. היו לי ויכוחים רבים עם הרב שאול ישראלי, שהיה חבר במועצת הרבנות הראשית. את כל זאת כתבתי בספרי, הכולל מקורות ואגרות עליהם התבססתי. כן הבאתי בספר ניתוח דיניהם ומנהיגיהם.”

“כאשר הבאתי זאת לרבנות הראשית, כל הרבנים הספרדים הסכימו עימי, ואילו האשכנזים התנגדו. “עורך הדין קורניאלדי הביא את הטיעונים לפני בית המשפט העליון, והשופט אלון יחד עם ארבע שופטים נוספים, החליטו פה אחד שיש להכיר ביהודי אתיופיה כיהודים כשרים לכל דבר. בגלל חילוקי הדעות ברבנות הסכימתי לחתן את יהודי אתיופיה.”

“היום אני שמח לראות אותם משולבים בחיים שלנו, עורכי דין, רופאים, קצינים מצטיינים, סטודנטים מבטיחים, קהילה יקרה.” “יקיר הקהילה”, אומרים מעריציו, הרואים ברב שלוש קרן אור, אדם מיוחד במינו שעזר רבות ליוצאי אתיופיה.

עמיתו משותפת לבג"ץ. קייס איליין ועו"ד קורניאלדי